

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine

„OBRRTNI VESTNIK“

izhaja tedensko in sicer vsak
petek ter stane:celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka . . . Din 1.—Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih
zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravišstvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.Štev. pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XIV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 9. januarja 1931.

Štev. 2.

Iz Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Plenarna seja. Seja obrtnega odseka in Zavoda za pospeševanje obrta.

V torek, 30. decembra pr. l. se je vršila javna plenarna seja Zbornice TOI v Ljubljani, kateri je predsedoval g. Ivan Jelačin ter ji prisostvoval kot zastopnik banske uprave sekr. svetnik g. dr. Fran Rašelj.

Predsednik je uvodoma prečital interpelacijo podpredsednika gosp. Ogrina in tovarišev o govoricah in očitkih, ki se raznašajo na raznih obrtniških zborovanjih, češ, da je bil obrtni odsek nepravilno izvoljen, čeprav so bile volitve potrjene od ministra trgovine kot nadzorne oblasti. Interpelant vprašuje, kaj misli ukreniti proti temu, ker se očitki tičejo tudi nekaterih članov obrtnega odseka. Predsednik odgovarja, da je tudi slišal o govoricah, a jih je smatraj le za nadaljevanje polemike iz minulih časov. Če bi bilo mogoče kje zagrabit, bi bil gotovo že zagrabil, sicer bo pa odgovoril na interpelacijo na prihodnji seji. Po odgovoru je prečital predsednik svoje poročilo.

Nato je sledilo obširno predsedstveno poročilo predsednika g. Ivana Jelačina o položaju gospodarstva v Dravski banovini. Radi izredne zanimivosti bomo poročilo priobčili vsaj v glavnem izvlečku posebe. — Po poročilu so bile na predsednikov predlog poslane pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Aleksandru, predsedniku vlade g. Periću Živkoviću in trgovinskemu ministru g. Juraju Demetroviću ter pozdrav novemu banu g. dr. Marušiću.

Predsednik g. Iv. Jelačin je podal nato poročilo

o zborničnem proračunu za l. 1931.

Finančni odbor se je pri izdelavi proračuna držal načela, da je treba varčevati.

Zbornica mora drugim upravam z dobrim vzgledom pokazati potrebo štedenja v javnim denarjem. Skupna potrebsčina za leto 1931 znaša 3.930.000 proti skupni potrebsčini leta 1930 v znesku 4.951.000. Znižba znaša dobro petino, preko 1 milijon dinarjev. Za leto 1930 je bilo poskrbeti za pokritje 5.585.000, za leto 1931 pa 4.299.000. Pri lastnem pokritju brez zbornične doklade v znesku 1.072.000 je pokrtil primanjkljaj v znesku 2.858.000. V pokritje se predlaga pobiranje samo 10%ne doklade, ki se je tako ponovno znižala od lanskoletnih 13%. Ob 10%ni dokladi je pričakovati dohodkov 3.226.000 tako, da ostane blagajniška rezerva v znesku 386.000. Doklado je enakomerno pobirati od osnovne pridobnine in družbenega davka ter znaša ta davčna podlaga okroglo 32.000.000 Din. Za trgovske in obrtne nadaljevalne šole je predviden znesek 200.000, za trgovske namene 100.000, za tujski promet

10.000 Din, za pospeševanje obrta 50.000, za industrijo in njene namene 100.000, za srednjo tehniško šolo 11.000 Din, za trgovska učilišča 20.000 Din, za ustanove onemoglih obrtnikom 10.000 Din.

Pri debati o proračunu se je oglašil k besedi zbornični član g. Josip Rebek, ki je izjavil, da vidijo slovenski obrtniki edino v skupni in nedeljivi zbornici svoj spas in da je pri pregledu proračuna, ki daje smernice za bodoče delovanje, ugotovil, da je navzlic redukcijam izdatkov predvideno za obrtne namene poleg drugih splošnih postavk, ki tudi pridejo obrtništvu vsaj delno v korist, iznos 550 tisoč Din. To je jasen dokaz, da se naša trgovina in industrija zavedata težnj obrtnikov in trgovcev in da stremita za tem, da pospešita obrtno delovanje. Obrtnikov je okoli 20 do 24.000 v dravski banovini, od teh plačuje vsak približno 1500 Din davka na leto. Na vsakega obrtnika pride približno 15 Din komornega davka, kar znese 300.000 Din. Iz tega je razvidno, da so obrtniki v postavki proračuna TOI visoko dotirani. Zato je proti temu, da se Zbornica ločijo in razdele v posamezne odseke.

V nadaljnjem govoru se je gošpod Rebek dotaknil tudi posebne postavke za glasilo »Jugoslovanski obrtnik«, povdarjajoč, da imajo obrtniki itak dve strokovni glasili, »Obrtni Vestnik« in »Gostilničarski list«. Predlagal je, da se postavka črta, oziroma razdeli določena vsota za obe ostali glasili.

Predsednik g. Jelačin je na Rebekova izvajanja glede postavke za strokovno glasilo »Jugoslovanski obrtnik« odgovoril, da je Zbornica izvolila eksekutivno, ki ima pravico razpolagati z denarjem. Samo ta eksekutiva lahko ovrže ali spremeni sklepe.

Predlagal je, da Zbornica en blok sprejme predlog o proračunu.

Nato je plenum glasoval in sprejel proračun soglasno.

K nadaljnji točki dnevnega reda o aktualnih davčnih vprašanjih je poročal zbornični konzulent g. Fran Žagar, ki je uvodoma omenjal težave, ki so nastale pri odplačevanju letošnjih davkov, ker so se samoupravne doklade letos prvič pobirale po novem davčnem zakonu. V nadaljnjem poročilu je navedel zbornične akcije glede pridobnine, glede družbenega davka, glede sestave reklamacijskih odborov, o zbiranju podatkov za skupni davek na poslovni promet in o drugih davčnih akcijah. Obširnejše je razpravljao o porabi ljudskega dela (kuluka) za gradnjo novih in vzdrževanje že obstoječih samoupravnih cest, pojasnil, da se je zbornica izrekla za fakultativen kuluk, to je da se prepusti prostemu preudarku

samouprav, da pokrivajo cestne stroške bodisi z rednimi sredstvi, bodisi z uporabo ljudskega dela. V področju bivše ljubljanske in mariborske oblasti ni posebej za izvedbo ljudskega dela in sicer iz narodno-gospodarskih, cestno upravnih in državnih interesov. V svojem nadaljnjem poročilu se je pečal z vprašanjem samoupravnih financ in obremenitvami, katere povzročajo gospodarstvu.

Na predlog zb. čl. g. Vrečarja iz Domžal je bil nato sprejet predlog, naj se pri banski upravi izpostavi, da se mesto prisilnega kuluka uvede prostovoljni.

Pobijanje šušmarstva v Vavraždinu

Dvajset in pet let vodijo obrtniki organizirani v Savezu hrv. obrtnikov borbo proti nelegalnemu obrtništvu. Preko nebrojnih pritožb in mimo vseh molb in predstavk ni se moglo »kajekakvim majstrom« priti do živega. Redovito in na vrlo rafiniran način so znali izbegavati oblastvom, ki so končno uvidela, da tako ne more iti dalje ter so odredila, da ni kaznjiv samo nelegitimni obrtnik (šušmar) ampak tudi naročnik posla; ta zadnji kot sokrivec na oškodovanju drž. in občinskih fiskalnih interesov. Evo vam oglaš:

»U posljednje vrijeme učestali su slučajevi nezakonitog tjeranja obrta vezanih na osposobljenje (zanatskih), po licima, koji za tjeranje takvog obrta nisu u posjedu obrtne iskaznice, izdane im po obrtnoj oblasti. Iz stiglih prijava osvjedočilo se ovo načelstvo, da pojedini privatnici daju odnosno naručuju takve obrtničke radnje od ovakovih nadriobrnika, ma da znaju, da ta lica ne smiju da u svojem ime primaju u rad takove radove kao samostalni obrtnici. Ovo se u najviše slučajeva događa kod takovih privatnika svijesno u cilju, da se izbjegne snajanje troškova veće cijene radova zakonitih obrtnika, koji imajući zakonom dozvoljeno obrtno poslovanje, moraju da od njega snajaju — izim režije samog posla — još i državne i gradske daće, što sve nije slučaj kod nadriobrnika, koji kriomice tjeraju takav obrt te takvim svojim radom ne samo da oštećuju zakonite obrtnike, već i državne i gradske fiskalne interese. Upozorava se stoga općinstvo, da potrebne obrtničke radnje odnosno naručbe radova koji zasijecaju u struku obrtnika vezanih na osposobljenje (zanatlija), namiruje kod zakonitih obrtnika. Davanje odnosno naručivanje takvih obrtničkih radova kod lica, koja nisu za konski obrtnici već nadriobrnici, jest podupiranje tjeranja nezakonite radnje i kažnjivo u smislu obrtnog zakona, te će se u dokazanom slučaju kazniti ne samo dotični nadriobrnici već i naručitelj posla kao sukrivac počinjenog prekršaja odnosnih ustanova obrtnog zakona.«

Kdaj bode tudi pri nas tako?

Jubilej uglednega obrtnika

G. Franjo Krapež, kavarnar in restavrater v ljubljanski »Zvezdi«, praznuje 45 letnico, odkar je postal samostojen obrtnik in 40 letnico, odkar je otvoril prvo slovensko kavarno v Ljubljani.

Malo je ljudi med našim obrtništvom, ki bi uživali med svojimi stanovskimi tovariši in v javnosti tako priljubljenost, ugled in spoštovanje, kakor si ga je znal pridobiti g. Fran Krapež s svojo izredno ljubeznivostjo, ustrežljivostjo, značajnostjo, poštenjem, delavnostjo in naravnost vzornim udejstvovanjem v svojem poklicu. Izredne so njegove zasluge, ki si jih je pridobil kot pionir na polju vzornega gostilničarstva in tujskega prometa. Jubilar se je z vneto in velikim zanimanjem udeleževal najrazličnejših obrtniških akcij in prireditvev, njegova restavracija je bil pravi dom važnejših obrtniških zborovanj in sestankov. V nacionalnem delu, pri sokolstvu, humanitarnih in drugih prireditvah je bil g. Krapež vedno požrtvovalen sodelavec in podpornik.

Z zadoščenjem gleda lahko danes jubilar na sadove in uspehe svojega dela, na velik krog svojih prijateljev in znancev, ki ga ljubijo, spoštujejo in se veselo njegovega jubileja. Osobito pa se njegovega jubileja spominjajo in vse se tovariši obrtniki, ter mu kličejo: Na mnoga leta!

Redni občni zbor „Obrtniške Samopomoči“ Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

V nedeljo 25. t. m.
ob dveh popoldne
se bo vršil v posvetovalnici
Zbornice za trgovino obrt in
industrijo v Ljubljani, Bee-
thovnova ul. 10 pritičje desno,
redni občni zbor „Obrtniške
Samopomoči“. Zveze O. Z. v
Ljubljani s tem-le dnevnim
redom:

1. poročilo načelnika,
2. poročilo tajnika,
3. poročilo blagajnika,
4. poročilo računskih pregledovalcev,
5. določitev višine podpor,
6. določitev višine prispevkov,
7. volitev odbora,
8. raznoterosti.

Če občni zbor ob napovedani uri ne bi bil sklepčen, se bode vršil eno uro kasneje z istim dnevnim redom, ne glede na število prisotnih članov.

Članstvo se vljudno pozivlja, da se občnega zbora udeleži in se preprča o poslovanju naše prepotrebne organizacije. Z zanimanjem za stvar bode tudi odboru z nasveti delo olajšali.

NAČELSTVO.

Konferenca proti ustanovitvi tovarne Bat'a

V ponedeljek, dne 29. decembra 1930 so se zbrali zastopniki male čevljarke obrti, zastopniki usnjarske in čevljarke industrije ter zastopniki usnjarske in čevljarke trgovine cele države v Beogradu, da se postavijo skupno in soglasno v obrambo za svoj kruh in da soglasno zaprošijo kraljevo vladu, da ne dovoli Bat'i zidati tovarne čevljev v naši državi. Odkar se spominjamo, še nista sedela mali čevljarški obrtnik in veliki usnjarski in čevljarški industrijalec v tako tesni zvezi skupaj v eni klopi, in nikdar še niso bili predlogi ene in druge strani tako soglasni, kakor ravno pri tej konferenci. Vsi predlogi in sklepi so imeli izraz enotnega nastopa proti enotnemu sovražniku, in pregovor »sloga jači, nesloga tlači« je prišel pri tem do svoje veljave. Če bi se bila sestala enaka konferenca vseh prizadetih slojev pred šestimi leti, bi nam mogoče Bat'a ne vznemirjal živcev s svojimi prodajalnami in popravljalnami. Konferenca je bila zastopana z delegati vseh gori navedenih strok in slojev cele države. Slovenijo so zastopali za čevljarje tov. Krajcar Anton iz Maribora in Prešeren Josip iz Ljubljane, dočim je zastopal industrijo usnja in čevljev g. dr. Golia, tajnik zveze industrijcev v Ljubljani. Sprejeta je bila sledeča resolucija:

Danes so se sestali v Beogradu v dvorani znanstvene komore predstavniki celokupne domače čevljarke obrti, usnjarske in čevljarke industrije in usnjarske ter čevljarke trgovine povodom rešenja zelo važnega vprašanja, ki tangira vse stroke, posebno pa zaradi namere češkega tovarnarja čevljev Tomaža Bat'e, ki hoče v naši državi postaviti tovarno čevljev.

Konferenca je soglasno konstatirala, da je stanje vseh prizadetih strok v naši državi od leta do leta slabše, kar prihaja iz tega, ker je posebno v zadnjih letih uvažal tovarnar Bat'a iz Češkoslovaške velike količine obutvi ter z njo preplaval vsa naša tržišča. Poleg tega se je Bat'a v vseh onih mestih, kjer ima svoje prodajalne, potegoval in dobil tudi odobrenje za odpiranje delavnic za popravljanje stare obutvi ter s tem odvzel našim domačim obrtnikom skoro zadnjo skorjo kruha.

Uvoz Bat'inih čevljev je povzročil, da je veliko število domačih čevljarjev zaprlo svoje delavnice, a njihovi delavci so iskali posel v drugih podjetjih, kjer ga v mnogih primerih niso našli.

Danes pa prinašajo naši časopisi od dneva do dneva vesti, da je Bat'a kupil velik kompleks zemlje v naši državi, kjer hoče zidati svojo tovarno za čevlje. Današnja konferenca predstavnikov čevljarke in usnjarske industrije, čevljarke male obrti in čevljarke in usnjarske trgovine konstatira, da bi otvoritev Bat'ine tovarne v Jugoslaviji ogrozila v največji meri obstanek naše celokupne stroke in da bi se zaradi tega zidanje tovarne Bat'a v Jugoslaviji ne smelo dovoliti, to pa iz tehle razlogov:

1. Bat'ina tovarna bi uničila 15.000 malih obrtnikov, celokupno domačo čevljarško in usnjarsko industrijo kakor tudi čevljarško in usnjarsko trgovino. Naš domači izdelek obutvi popolnoma zadostuje potrebam naše države. Od čevljarke stroke živi v naši državi okoli 300 tisoč ljudi, in vsi ti bi ostali brez sredstev za življenje ter padli v breme državnih podpor.

2. Država bi morala računati s tem, da bi tako mali čevljarški obrtniki, čevljarke in usnjarske industrije ter trgovine, ki bi bile zaradi Bat'ine tovarne upropaščene, nehale plačevati državnih davek in bi država izgubila na ta način ogromne vsote denarja, a vrhu tega bi država izgubila vse one velike vsote, ka-

tere danes Bat'a plačuje na uvozni carini. Tako bi imela državna blagajna tri izgube: a) davek usnjarske in čevljarke stroke, b) davek carine, ki jo plačuje Bat'a za uvoz, c) dajati bi morala podporo vsem onim, ki bi jim Bat'ina tovarna popolnoma uničila, ker bi težko našli posla kje drugod.

3. Narodni in državni interesi, ki jim mora imeti vsak Jugosloven pred očmi, zantevajo, da bi moralo biti v državi čim več podjetij. Če bi se pa Bat'i odobrilo otvoriti tovarno čevljev v naši državi, bi ostalo le še eno podjetje, a ono bi bilo v tujih rokah.

4. Danes v dneh najhujše krize, ko bi bilo potrebno pomagati domačemu obrtniku, industrijcu in trgovcu, bilo bi najmanj umestno, napraviti nekaj, kar bi povzročalo in povečalo ekonomsko stagnacijo.

Prilagamo 195 brzojavk iz vse države, katere potrjujejo soglasnost naše resolucije.

Iz vseh gornjih razlogov prosimo kraljevo vladu, da blagovoli vzeti to vprašanje v razmotrivanje in da ne dovoli Bat'i zidanje tovarne čevljev v naši kraljevini. V nadi, da se hoče voditi računa z našo upravičeno prošnjo, prosimo, da se sprejme izraz našega odličnega spoštovanja.

S to resolucijo se je predstavila dne 30. decembra posebna, pri konferenci izvoljena deputacija, pri predsedniku vlade ter njemu tudi osebno obrazložila današnji težki položaj naše sorodne obrti, trgovine in industrije ter obenem predločila posledice, ki bi nastale, če bi se g. Bat'i dovolilo zidati tovarno v naši državi. Gospod predsednik vlade je deputaciji v zelo iskrenih besedah obljubil, da hoče ščititi in podpirati domačo obrt in industrijo ter celo naglašal, da se bo Bat'i tudi zabranilo otvarjati popravljalnice v naši državi. S tem je bil napravljen prvi, a mogoče ne zadnji korak za obrambo malega obrtnika čevljarja ter z njim vseh prizadetih slojev.

Tečaji.

Tečaj (predavanja) za lesne industrijce in trgovce

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani namera prirediti za lesne industrijce in trgovce v Ljubljani tečaj v obliki večernih, eventualno tudi dnevnih predavanj o stvareh, ki so važne in zanimive za lesno stroko. V programu so predavanja komercialnega značaja (knjigovodstvo, kalkulacija, poslovanje na borzi, bančno poslovanje, devizni promet, denarna nakazila, železniški tarifi in manipulacija, carinske manipulacije in tarifi v tu in inozemstvu, pošta, telefonski in telegrafski promet, davčna vprašanja in napovedi, varovanja delavstva, dalje predavanja o pravilnem rezanju lesa in njegovi tehnični obdelavi sploh, o lesni znanstvu in lesnih škodljivcih, o šumarskih predpisih in olajšavah za lesno industrijo. Predavanja bodo koristna ne samo za manje lesne industrijce in trgovce, temveč tudi za one z velikimi obrati, ker bo zavod preskrbel za predavatelje prvovrstne strokovnjake kot predavatelje, ki se bodo omejili izključno le na stvari iz prakse. Tečaj se bode vršil le v primeru, ako se prijavi zadostno število udeležencev. Zato prosimo, da se zainteresenti prijavijo najkasneje do 25. t. m. pismeno na Zavod za PO Zbornice TOI ter pri tej priliki navedejo svoje morebitne želje, osobito glede časa predavanj. Pripominjamo, da se bode čas predavanj uredil po želji večine prijavljenecv.

Pristopajte k „Obrtniški Samopomoči“ Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova 10

Ličenje (lakiranje) pločevinastih uoz

Za ličenje pločevinastih uoz (koncentriranih) primajajo skoro izključno v postev spirtni laki, ki so cenoimaki predragi. Spirtni laki se dajo poljudno pobarvati s primernimi barvili. Trpežni lak te vrste je n. pr. sestavljen iz 5 delov beljenega (gebienet) selaka, 15 delov svetlega »korn«-laka, 2 delov beneškega terpentina, 80 delov 90%nega spirta. Da se dobi emajlov lak venke trpežnosti in prijemljivosti, se postopa takole: v steklenici se raztopi v 1000 gr. 90%nega spirta: 1 gram kristalizirane borove kisline, 1½ grama fluorovega amonija, 200 gramov najtinejšega, belega selaka, 40 gramov manjše kopala, 100 gramov mastik, 10 gramov beljenega lanenega olja. Da se lažje raztopi, je treba vse v vodni kopelji nekoliko ogreti in večkrat dobro stresti. Da se vse tvarine popolnoma raztope, traja kakih 6 dni. Po tem času se raztoplina zmeša z nadaljnjimi 15 grami beneškega terpentina, dobro strese in vse skupaj filtrira. Za trpežnost in prijemljivost laka je glavni pogoj, da je shranjen v posodi, ki je tesno zaprta, da ne pride vanjo zrak.

Za ekonomski način dela pri ličenju pločevine ni seveda merodajen samo lak, temveč tudi priprava za ličenje pločevine. Ličenje se izvrši s takimi pripravami (aparati) navdno od zgoraj; valje gonijo široki jermeni. Stranske čeljusti teh aparatov se dajo deloma tako uravnati, da se tesno pritiskajo na gumijev ali jekleni valj, ali pa so nekoliko odmaknjene, tako da vedno zopet teče lak v spredaj nahajajočo se posodo z lakom.

Podložna mizica vseh ličnih aparatov mora biti taka, da se lahko sname. Tudi jekleni in gumijasti valji morajo biti napravljeni tako, da se dajo na obeh straneh točno uravnati.

Aparati za ličenje pločevine z velikim premerom gumijskega cilindra omogočajo fino in enakomerno nadevanje laka, torej prihrano na laku. D. K. Z.

Seja Obrtne banke 29. decembra

pr. l. se je vršila plenarna seja državne Obrtne banke, ki so ji prisostvovali vsi člani uprave. Od ministrstva za trgovino in industrijo je bil navzoč komisar Boško Mašić. Sejo je otvoril predsednik banke Milan Stojanović. Razpravljal se je zlasti o otvoritvi podružnic v Ljubljani in Sarajevu, ki se morata ustanoviti v prvem tromesečju prihodnjega leta. Nadalje so bila prečitana poročila o delu centrale, podružnic ter ekspozitur v preteklem letu.

D. Puc:

Strokovno šolstvo v Nemčiji

Razvoj obrti in industrije v po-vojnem času kaže ogromen napredek v vseh panogah. Na polju tehničnega in obrtnega napredka pa brez dvoma prednjači Nemčija, ki ima vzorno urejene strokovne šole. Te temeljijo na osnovi delovne šole, ki je dobila baš v Nemčiji trdno podlago.

Namen delovne šole je dati učencem ono, kar v življenju učenci neobhodno potrebujejo, jih pripraviti, da se bodo v življenju lahko borili za svoj obstoj in napredek, dosegli uspehe in napredovali v svojem poklicu, potem ko so doznali že od svojih starejših in izkušenejših vse ono, kar more v poklicu koristiti oziroma škodovati.

Strokovna šola pa naj da vsake-mu posebe in za vsako panogo potrebno teoretično izobrazbo in strokovno izpopolnitev. Tu se vse (Nadaljevanje na 3. strani)

Kaj je novega?

Borzno poročilo: Tuje valute so veljale v prošlem tednu in sicer: Berlin (nemška marka) 13.45, Budimpešta (madžarski pengö) 9.88, Curih (švicarski frank) 10.96, Dunaj (avstrijski šiling) 7.96, London (angleški funt) 274.58, Newyork (dolar) 56.45, Pariz (francoski frank) 2.22, Praga (čehoslovaška krona) 1.68, Trst (italijanska lira) 2.96.

Velika rudarska stavka v Angliji, katere se udeležuje okrog 150 tisoč rudarjev in ki povzroča angleškemu gospodarstvu ogromno škodo, traja še vedno, vendar pa se že vrše pogajanja, ki utegnejo v kratkem dovesti do ugodnega zaključka.

Dveletnico 6. januarja, ko je naš kralj z energičnim ukrepom napravil konec neznosnim notranjepolitičnim razmeram in partizanskim borbam v naši državi, so v mnogih krajih proslavili na svečan način.

Več mesecev brez plače so državni uradniki v Albaniji, kjer je nastopila v zadnjem času huda finančna kriza.

Zlati zaklad naš Narodne banke se je povečal v prošlem letu tako, da znaša njegova vrednost v papirnatih dinarjih 1.083.5 milijona dinarjev, dočim se je obtok bankovcev napram letu 1929 zmanjšal za 5740 milijonov Din na 5400 milijonov Din.

Beograd dobi novo avtomatično telefonsko centralo, ki bo obsegala 10.000 števil, po potrebi pa bo mogla sprejeti še nadaljnjih 5000 telefonskih števil.

Priprave za otvoritev podružnice Obrtne banke v Ljubljani so bile v razpravi v zadnji seji bančne uprave ter je upati, da pride do otvoritve vsaj spomladi, dasi je bil svoječasn govor že za novo leto.

Cene kruha v Ljubljani je odredila kr. banska uprava za beli kruh po 4.— Din, za črni kruh pa po 3.50 Din kilogram.

Otvoritve »Trgovskega doma« v Ljubljani, ki je ena najlepših novih zgradb v Ljubljani, se je vršila na svečan način v četrtek.

O izenačenju pravoslavnega in katoliškega koledarja pišejo zopet srbski časopisi ter povdarjajo, da je bilo izenačenje že sklenjeno, da pa je arhierejski sabor izvedbo svojega sklepa odložil na pozneje, kar povzroča, da so božični prazniki, novo leto itd. za dva tedna narazen.

Zarote in nemiri v Španiji so še vedno na dnevnem redu, dasi ne dosežejo radi razcepljenosti upor-nih elementov nikakega uspeha.

Brezposelnost v Angliji je v prošlem letu ogromno porasla, tako da znaša že 2,643.127 brezposelnih napram 1,132.000 v letu 1929.

Srednjeevropska agrarna konferenca se vrši na poziv avstrijskih aorarnih trgov 19. in 20. t. m. na Dunaju, kamor so povabljeni predstavniki poljedelcev iz Jugoslavije, Rumunije, Madžarske, Bolgarije in Poljske.

Predsednik grške vlade Venizelos je prispel v Rim, kjer ga je sprejel italijanski kralj, nato pa je imel daljše konference z Mussolinijem in zunanjim ministrom Grandijem.

V Mariboru se ustanovi sosvet Zavoda PO Zbornice TOI, ki bo obstojal iz zborničnih članov gg. ravnatelja Krejčija, inž. Jelenca, inž. Dračarja, Oseta, Hohnjeca, ravn. Pirca in župana dr. Juvana, kot zaupnik pa bo fungiral združni nadzornik g. Ignac Založnik.

Delo na zgradbi jadranske železnice, ki bo šla od Beograda preko Ripnja, Kragujevca, Kraljeva, Kosske Mitrovice, Prištine, Peči in Podgorice na Kotor, lepo napreduje in je treba izvršiti samo še nekaj delov te proge.

MEDIĆ-ZANKL

tvornice olja, firneža, lakov in, barv (boja)

d. z. o. z.

CENTRALA V LJUBLJANI / LASTNIK FRANJO MEDIĆ
TOVARNE: LJUBLJANA — MEDVODE — DOMŽALE
PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA: MARIBOR / NOVISAD

pridobljene izkušnje moistrov strokovnjakov razlagajo in praktično definirajo. Obenem pa se skuša vsakega posameznika zainteresirati v toliki meri, da sam sodeluje in skuša doprinesiti svoje izsledke v prosope stroke. Tu torej ni enakovrednega šablonskega dela, marveč je vedno trajajoče izpopolnjevanje in sodelujejo pri tem vsi, učenci in učitelji. Njih interes in cilj je samo eden, zapopaden v procvitu in boljšem razvoju obrti. Tako se tu ustvarja res idealno razmerje med učiteljem strokovnjakom in učenecem, katero se razvija pozneje v skupno delovanje in raziskovanje za čim boljši uspeh v stroki.

Razvoj šolstva v Nemčiji gre torej že od osnovne delovne šole in raznih strokovnih šol do življenjskega poklica delavca roko v roki in izpopolnjujeta samo eden drugega. Namen, da se mladenič čim prej usposobi za življenje in samostojno delo, je brez dvoma s tem najboljše dosežen.

Zelo dobro nalogo vrše tudi *obrtne nadaljevalne šole*, ki so v Nemčiji jako dobro organizirane, za vsako stroko posebe. Ne ozirajo se pri tem na število obiskovalcev šole, marveč skušajo, da ima vsako mesto kolikor je le mogoče vse strokovne šole, kjer pa to ni mogoče, razdele stroke na več mest, tako da ima vsaka pokrajina vse strokovne šole. Ker bi bil na tak način prihod vajencev v šolo materialno težko izvedljiv, imajo vajenci razne olajšane vožnje in je obene tudi drugače preskrbljeno za njih življenje v času šole. Pouk je vedno celodnevni in enkrat na teden. V tej šoli, katera je res dosledno samo za to, da dvigne v vajencu smisel in ljubezen za delo in obrt ter izpopolnjuje ono, kar ne more vajenec prejeti v delavnici, se drže strogo stališča, da mora nuditi vajencu učenca potrebno znanje samo strokovnjak mojster. Ti so po večini absolvirali po par strokovnih tečajev; torej niso samo pedagogi, marveč strokovnjaki v svoji obrti. V teh šolah razlagajo vse v stroko spadajoče predmete kolikor je le mogoče vsestransko in do podrobnosti, da postane vajenec po prestani šolski in učni dobi, ki traja od tri do štiri leta, res vsestransko izpopolnjen in usposobljen, da postane dober pomočnik in v oporo mojstru.

Zelo je v navadi, da gre vsak mlad pomočnik še v višje strokovne šole, katere sem omenil že zgoraj, da pridobi v svoji stroki temeljito znanje. Te šole so bodisi državne ali zadržne ali pa privatne. So za vsako panogo posebej in popolnoma ločene od drugih panog. Tu poučujejo strokovnjaki, ki so se specializirali v posameznih panogah obrti in ki svojo specializacijo izobrazbo izpopolnjujejo vedno s tokom časa tako, da nudijo svojim gojencem vedno najnovejše in najboljše na način, ki najbolj odgovarja. Ves pouk se vrši po natančno določenem sistemu, vendar tako, da tega gojenci ne opazijo, po sistemu, ki spaja učitelja z gojencem v delu za prosope stroke. Te šole so vedno celodnevne. Trajajo od četrta leta, do dveh let. Gojenci tudi ne smejo med tem časom delati po delavnicah, da bi se s tem preživljali, marveč morajo biti absolutno podvrženi disciplinskemu redu šole, ki pozna za take prestopke zelo občutne kazni. Tudi to ima svoj vzgojni pomen.

Zanimivo je, da so vse te višje strokovne šole vedno prenapolnjene in da je velik dotok gojencev posebno iz inozemstva. Ti dobe ravno tu najboljšo podlago za uspešno delo doma. To je znak, da so te šole res na višku, kakor je sploh strokovno šolstvo v Nemčiji.

K. E.

Ali so res peki krivi draginji kruha

To vprašanje danes že ni več vprašanje konzumenta, pač pa ekstenzno vprašanje malih podeželskih pekov.

Pri presoji tega vprašanja je treba najprej ločiti velike mestne oblate in male podeželske obrate, ki znatno dražje obratujejo kakor pa mestni.

Po izvajanjih tov. Bizjaka potrebuje mestni pekarski obrat dnevno 5—10 kg kvasa, medtem ko ga rabi obrat na deželi dnevno $\frac{1}{2}$ do 1 kg. Za produkt, ki rezultira iz te količine kvasa, potrebuje podeželski pek 1—2 pomočnika in 1 vajenca, katere pa mora uborabljati v veliki meri tudi za raznašanje izdelkov. Delati mora seveda tudi sam. Po uporabi kvasa bi bilo torej produkcijsko razmerje 10:1. Ako bi bilo to razmerje veljavno tudi pri delavski sili, bi moral mestni pek imeti 10 krat več delavcev kot pek na deželi. Torej 20—30 pomočnikov in vajencev, kar pa ni, ker bi to bila že tovarna. Ne oziram se pri tem na kurjavo, razsvetlavo, obratni in prodajalni lokal, stanovanje i. dr.

Ako vzamem v obzir, da pečejo mestne pekarnice razmeroma več luksuznega peciva, nego podeželske, in da mora podeželski pek svoje izdelke nositi ure in ure daleč na prodaj, potem vidimo, da treba te dve kategoriji pekov strogo ločiti. Pa se pekarije na deželi tudi same silno ločijo med seboj, ker vplivajo na nje prometne, terenske, gospodarske i. dr. prilike kraja in njegove okolice, v katerem se pekarski obrat nahaja. Ne more biti torej govora o generalizaciji režijskih stroškov pri pekarnah in bi enotno določevanje cen pekarskim izdelkom bilo gotovo krivično.

Skupen za vse pa je zakon o pobijanju draginje. Naj bi se strogo nastopilo tudi pri zakonu za pobijanje nelojalne konkurence. V nobenem stanju ali obrti ni brezvestna konkurenca tako razširjena, kakor v pekovski obrti in ta škodi kvantitativno in kvalitativno največ konzumentu. Pek mora radi grde konkurence dati preprodajalcem pri svojih izdelkih 10—25% popusta. S tem je jasno dokazano, da je prisiljen pek ali da pride v konflikt z zakonom o pobijanju draginje, ali da oškoduje konzumenta radi preprodajalca, ali da sam gospodarsko propade in upropasti svojo rodbino. Ne eno ne drugo ne bi bilo v interesu države, ne konzumentov, še manj pa pekov. Pač pa bi bil interes i države i konzumenta i peka, ako bi se po zakonu o pobijanju nelojalne konkurence prepovedalo dajati sploh kak popust na kruh in pecivo. Ugovor, da bi potem preprodajalec dražje prodajal kruh nego pek, pa ne drži. Prvič je princip trgovine, da živi od diferenc med nakupno in prodajno ceno, drugič pa je edino pravično, da živi pek od svojega dela in sposobnosti ter da dobi konzument za svoj denar kar mu gre. Zakaj bi moral živeti

Lastni domači proizvodi: laneno olje, firnež, vse vrste lakov in emajlno lakastih barv, oljnatih barv, kemijsko čistih, olupanih in navadnih prstenih barv vseh vrst in nijanc, steklarski kit, čopiče znamke „Meraki“ in sploh vse v barvarstvo stroko spadajoče blago za obrtnike, trgovino, industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo po solidnih cenah in točni postrežbi

pek v stalnem strahu pred zakonom, z dobičkom 2—5%, medtem ko nekdo dobiva od njegovega strahu in truda 20—25% dobička.

Umestno bi bilo, da se s primerom izpremembo zakona odpravi to nevzdržno stanje v pekovski obrti. Še danes ni točno urejeno, ali morajo počivati pekarnice od sobote na nedeljo ali od nedelje na ponedeljek. Zakaj je dovoljeno, da nas izkoriščajo tovarne kvasa, ki bi lahko ob lepem dobičku prodajale čisti kvas po 5.—Din kilogram, ne pa po 31.—Din. Tu ne bi prav nič škodovalo, ako bi posegel vmes zakon o pobijanju draginje, ko se gre za več sto procentne zaslužke — povrhu še v znatni meri tujega kapitala. Ista pesem se ponovi pri sladovi moki, diamaltu, pekarsladu, mlinih itd. Pekovski obrt je danes slabo zaščitena. Če se dolži draginje kruha samo peka, je temu vzrok le nepoznanje pekovskih produkcijskih prilik. Prijava pekovskega obrta ni vezana na krajevno potrebo. Tako nastane lahko v enem kraju toliko število pekarn, ki ne odgovarjajo ne higijenskim, ne obrtnim predpisom, ki pa se medsebojno ubijajo, ker vse ne morejo živeti. Zakaj se tolerira ponekod »peka domačega kruha«, ki je čisto le šušmarsko izvrševanje pekovskega obrta. Po današnjem načinu konkurence na deželi ima od njih dobiček le preprodajalec, trpi pa zopet kvalitativno in kvantitativno konzument, gospodarsko pa producent sam.

Da se privede enkrat za vselej na kraj vprašanje o ceni kruha, predlagam:

1. Da se v vsaki občini osnuje odbor za pobijanje draginje in določanje tržnih cen, ki bi imel vidirati vse cenike. Taki odbori bodo najboljše poznali lokalne produkcijske prilike. Ako bodo lokalni faktorji zadovoljni z določenimi cenami, bodo tudi drugi strpeli.

2. Za pekarske proizvode naj se po zakonu o pobijanju nelojalne konkurence prepove dajanje nagrad in popustov.

3. Naj se doseže znižanje cen pekarskim pripomočkom na pravilno razmerje, ali pa da si smejo iste peki sami izdelovati, kar bi bilo še najboljše.

4. Naj se v sporazumu z mestnimi in podeželskimi peki doseže končna ureditev zakona o delovnem času ter o odpiranju in zapiranju obratovnic.

5. Naj se uredi vprašanje pekarskih vajencev, katero vprašanje resno ogroža kvaliteto pekarske obrti.

S tem bi bil položaj pekarske obrti urejen in prepričan sem, da bo tudi konec vseh pritožb.

Iz organizacij.

Mednarodni kongres čevljarjev. Državni savez čevljarjev na Dunaju sklicuje za čas od 10. do 15. septembra 1931 na Dunaj vse saveze čevljarjev, čevljarске zadrage in organizacije k mednarodnemu kongresu, ki bo vezan z razstavo čevljarjskih izdelkov. To vprašanje se je na kratko razpravljalo tudi ob priliki konference proti Bati v Beogradu, ter so se za poset kongresa izrazili že delegati Beograda, Novega Sada, Splita, Zagreba in Slovenije.

Anton Krajcar.

Obrtno društvo v Zagorju priredi izobraževalno vajensko predavanje dne 11. januarja 1931 ob 14. uri popoldne v občinski dvorani. Predava g. šolski upravitelj Levstik Janko o disciplinarnem redu in o preizkušnjah vajencev. Obrtno društvo prosi obrtnike, da zanesljivo pošljejo svoje vajence in obvestijo pomočnike pa tudi sami prisostvujejo čim številnejše temu predavanju.

Ljudska univerza za obrtniške vajence

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 12. januarja ob pol 7. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani, Krekov trg (vhod iz Streliške ulice) VII. vajensko predavanje. — Predava g. Milko Krapež o temi »Telovadba vzgojni smoter narodov«. Vstopnina prost. — Vabljeni so tudi obrtniški mojstri in vajenci.

Razno.

Obrtniški jubilej. Dne 7. t. m. je praznoval 40 letnico samostojnega obratovanja čevljarjski mojster g. Ivan Rozman v Rožni ulici 3. G. Rozman je še čil in zdrav in še nemurno izvršuje svojo obrt. Jubilejant se je mnogo udejstvoval tudi pri svoji organizaciji in si pridobil velike zasluge za obrtništvo. Čevljarjska zadruga čestita svojemu dolgoletnemu članu in bivšemu odborniku in mu kliče: Še na mnoga leta!

Zakonski načrt o elektrifikaciji države je ministrstvo za zgradbe izdelalo ter ga poslalo v izjavo poedinim gospodarskim korporacijam.

Dobave.

Direkcija držav. rudnika Kreka sprejema do 15. januarja t. l. ponudbe glede dobave žebeljev in zakovic.

Direkcija držav. rudnika Senjski Rudnik (Srbija) sprejema do 20. januarja t. l. ponudbe glede dobave aparata za kopiranje načrtov. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 16. janurj t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave kožuhov. Dne 12. januarja t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave bombažnega sukanca, preje od jute, papirja, kartonskih škotelj, parafina, žvepla, katrana ter glede dobave večje količine lesa; dne 20. januarja t. l. pa glede oddaje del za zgradbo štirih tovarniških poslopij.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Direkcija državnega rudnika Kanj sprejema do 14. januarja t. l. ponudbe glede dobave 4 vagonov lubja in 4 komadov lanenih vrvi.

Direkcija državnega rudnika Zelnica sprejema do 15. januarja t. l. ponudbe glede dobave karbidnih svetilk in delov za klozete. — Vršili se bosta naslednji ofertalni licitaciji: Dne 15. januarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave barvarskih ščetk. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Kreditni zavod za trgovino in industrijo Ljubljana

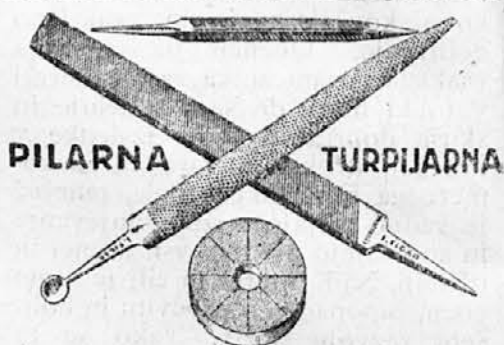
Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA — Telefon številka 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrsnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompi in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe depozita itd. itd.

Kupite pri domačem obrtniku!

**IVAN FIGAR
LJUBLJANA**

Gospodsvetska c. — Vošnjakova ul. 3.
(v bližini restavracije „Novi svet“)

Zaloga, izdelovanje in popravilo vsakovrstnih pil (turpija) in rašpel. Delo se izvršuje strokovno po najnižjih cenah.

Pri večjem naročilu primeren popust.
Plačam enostransko tovarnino.

DÜRKOPP

šivalni stroji za

DRUŽINE
ŠIVILJE
KROJAČE
ČEVLJARJE
ENTL-ZIK-ZAK
AZUR
FESTON
MADEIRA
ÜBERNENDLING

GUMBE
GUMBNICE
LUKNJICE
IZDELUJE:
AVTOMOBILE
KOLESA
FOTOKOPIR-
AVTOMATE

**Na zalogi
pri tvrdki**

Ludv. Baraga
Ljubljana

Selenburgova ulica 6

Telefon 29-80

Ljubljana, dne 15. novembra 1930.

Tovrdki

**Werner & Pfleiderer
A.-G.**

Dunaj XVI.

Vi bi radi vedeli, kako sva zadovoljna z dobavljenno parno pečjo »Viennara«.

Rada Vam odgovarjava, kajti peč deluje od vpostavitve v obrat res brez prigoda, tako da Vam moremo izstaviti le najboljše izpričevalo.

Pecivo je izborno in enakomerno, kakor se v navadni peči ne da narediti tako lepo.

Postrežba peči je tako lahka, da bi jo zmogel otrok, in nekaj lopat premoga zadostuje, da drži peč stalno temperaturo.

Radi bodemo dovolili interesantom ogled peči in bomo c. tvrdko najtopleje priporočili še drugim.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Zorko in Kačič Karol
parna pekarna v Ljubljani

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4 PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje